

مجموعه مقالات

«نخستین همایش علمی فصل بن، شاذان نیشابوری»

به اهتمام: دکتر علی طاهری - دکتر حسن رضایی

دانشگاه پیام نور مرکز نیشابور - آذرماه ۱۳۹۴

با پیام:

حضرت آیت الله العظمی وحید خراسانی

مجموعه مقالات نخستین همایش ملی فضل بن شاذان نیشابوری / گروه نویسندگان،
نیشابور: ابرشهر، ۱۳۹۴.

۴۰۸ ص.

ISBN: 978-600-7200-08-7

فیبا:

موضوع: ۱. فضل بن شاذان نیشابوری. ۲. جغرافیای تاریخی نیشابور.

۳. مقالات همایش ملی فضل بن شاذان نیشابوری.

عنوان اصلی:

شناسه افزوده: گروه نویسندگان همایش.

۱۳۹۴

شماره کتابشناسی ملی

مجموعه مقالات

«نخستین همایش ملی فضل بن شاذان نیشابوری»

گروه نویسندگان

به اهتمام: دکتر علی بنی‌شیرازی و دکتر حسن رضایی

اعضای هیئت علمی دانشگاه پیام نور

نوبت و تاریخ نشر: اول - ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

ناشر: ابرشهر

چاپ و صحافی: نامن

شابک: ۷-۰۸-۰۰۰۷۲۰۰-۶۰۰-۹۷۸

همه حقوق برای برگزارکننده همایش (دانشگاه پیام نور) محفوظ است.

وبگاه و رایانامه همایش: Paper@fazlney.ir - Fazlney.ir

۰۹۱۵۱۵۰۷۲۱۵

نشر ابرشهر:

Taheri235@yahoo.com

رایانامه ناشر:

دیباجه

ابومحمد، فضل بن شاذان بن خلیل ازدی، از متکلمین طراز اول شیعه و یار و مصاحب چهار امام همام، امام رضا (ع)، امام محمدتقی (ع)، امام علی-التقی (ع) و امام حسن عسگری (ع) در قرن سوم هجری بوده که در خاندانی دانشور، محدث و صحابی امامان متولد شده است. برخی از اعضای خاندان فضل در بصره و کلا و سفیران امامان بوده اند و به استناد منابع، فضل یکی از برجسته ترین و تأثیرگذارترین دانشوران بزرگ تاریخ تشیع بوده که به شهرهای مدینه، کوفه، بغداد، سامرا، بصره، واسط، قم و... سفر کرد و با دهها راوی اهل سنت نیز ملاقات داشته و به نقل اخبار از آنان پرداخته است.

به گفته مشاهیری هر چون شیخ طوسی، نجاشی، کلینی و شیخ صدوق، فضل در عصر خویش فقیه و محدث، ارجح بر معظم و مرجعی شناخته شده و متکلمی پرآوازه و برجسته بود که پیروان مکتب اهل بیت از دور و نزدیک، مسائل خویش را با او در میان می نهادند و از او پاسخ می طلبیدند. مضافه اصلی ساختار و شاکله وی جریان شناسی و زمان شناسی ویژه اش همسان اسناد معتبر در سده معاصر است. اکثر ۱۸۰ تألیف او در رد گروه های انحرافی نوشته شده است. در عمر فضل در نیشابور که بزرگ ترین پایگاه علمی ایران به شمار می آمد، برای مقابله با فرق های کج اندیش و کج روی همانند ثنویه، حشویه، معتزله، کرامیه، قرامطه، معطله و غالیان، پیری شد؛ چه شاکله آن عصر پیدایش نحله های گوناگون فقهی و کلامی بوده است.

به اعتقاد برگزارکنندگان اولین همایش ملی فضل بن شاذان نیشابوری، ذکر تأیید برخی از آثار فضل توسط امام حسن عسکری (ع)، دعای خیر امام و روایت مشهور غبطه انگیزی مقام ایشان، نشانه هایی از جایگاه و رفعت شأن فضل در شکوفایی تمدن اسلامی - شیعی بوده که می تواند انگیزه کافی برای این

همایش علمی قلمداد گردد تا در فرصتی هر چند اندک بخشی از زوایای شخصیت، اندیشه‌ها و خدمات علمی و فرهنگی این دانشور بزرگ تاریخ شیعه بازشناسی گردد. از سوی دیگر اجرایی نمودن همایش را می‌توان مقدمه‌ای برای برگزاری کنگره‌ای ملی و یا بین‌المللی در خور شأن و منزلت این شخصیت کم‌نظیر و پاسخی حداقلی به توصیه مقام معظم رهبری به مردم و مسئولین نیشابور که سالها برای عملی نمودن آن، با مشکلاتی مواجه بوده، مورد توجه قرار داد.

بی‌شک همچنان که در روایات پیشوایان دینی و ائمه معصومین (ع) و کلام بزرگان مائمه‌پسود اسلام، بزرگداشت و تجلیل از مشاهیر و خادمان فرهنگ و تمدن اسلامی، تکریم ذات الهی و هویت محسوب می‌گردد و بر این اساس به قدر سهم خود خاضعانه از تمامی نویسندگان و شرکت‌کنندگان در این همایش کمال تشکر و قدردانی را داشته و از ریاست بالیه دانشگاه پیام نور آقای دکتر رستمی ابوسعیدی، دکتر نجفی بزرگرمعاون محترم فرهنگی و اجتماعی و آقای دکتر تقی زاده ریاست دانشگاه پیام نور استان خراسان رضوی و همچنین حجت الاسلام والمسلمین مقری، امام جمعه شهرستان و آقای دکتر مظفری، معاون استادان و فرماندار شهرستان نیشابور به دلیل همراهی و مساعدت بی‌دریغ در برگزاری این همایش علمی و فرهنگی کمال سپاس و امتنان را داریم.

دکتر مهدی یار ختاری

دبیر علمی همایش

دکتر حسن رضایی

سرپرست دانشگاه پیام نور نیشابور

بخشی از پیام حضرت آیت اله العظمی و حید خراسانی

به همایش ملی فضل بن شاذان نیشابور

« این کا، شما بسیار مشکور است. دو مطلب شناخته نشده، یکی فضل بن شاذان خلیل، دوم خود نیشابور، انشاء الله هر دو به همت شماها احیاء می شود. نیشابور واقعا عبرت است. نیشابوری که فضل بن شاذان داشته، باید دید چه کرده است. نیشابور واقعا مظلوم واقع شد و باید این ظلم جبران شود و انشاء الله می شود به حول و قوه خدا. بیان حضرت عسکری (ع)، (انی انبط اهل خراسان بمکان فضل بن شاذان) وجودی که امام یازدهم به آن وجود انبطا می خورد که اهل خراسان یک همچین گوهری دارد.

به همه نیشابوری ها بگوئید این بزرگترین سعادت است که هم نیشابور احیاء شود هم فضل بن شاذان. البته خدمت شما به فضل به شما آبرو می دهد نزد امام هشتم، چون فضل مقرب ترین فرد در همه امامزاده های نیشابور بوده که مرکز اعظم است و کسی به پای فضل نمی رسد. احیاء مقام او خدمت به امام هشتم که هم راوی از امام رضا (ع) و هم از امام محمد جواد (ع) و امام هادی (ع) است.

انگیزه ۱۸۰ کتاب، آن هم کتابی که امضای امام معصوم (ع) پای آن کتاب باشد، امتیازی است که فضل دارد. نجاشی که کتابش معتمد همه فقهاست، مقام فضل بن شاذان را به عظمتی یاد می کند. "من فقهاءنا من فقهاء الطائفة" آن هم در آن عصر با وجود ائمه . باید این توفیق را غنیمت بشمارید. حوزه ای با نام فضل هم در اسرع وقت باید در نیشابور تاسیس شود. طله‌هایی تربیت شوند هم عقاید، هم احکام، هم اخلاق، واقعا عالم باشند. اگر این همایش فضل را آن طور که شایسته مقام فضل است انجام بدهید اجرتان حسد ندارد. چون خدمت به کسی است که خادم مستقیم امام هشتم (ع) بوده. فضل بن شاذان خیلی مقرب است. انشاء الله خدا همه شما را موفق بدارد.

حضرت آیت الله العظمی وحید خراسانی

۲۰ آذرماه ۱۳۹۴ برابر با ۱۲ شهریور ۱۴۱۷ قمری

www.ketaboon.com

- ۹ - جای افیای تاریخی - اجتماعی نیشابور در عصر فضل بن شاذان نیشابوری
سیدرضا هاشمی
- ۴۱ - بررسی وضعیت مکتب فکری و مذهبی نیشابور در قرن سوم هجری
محمد تقی سازندگی
- ۷۱ - واکاوی فضای انتمانی نیشابور در زمان فضل بن شاذان
ابوالقاسم عارف نژاد
- ۱۱۳ - نگاهی به شکل گیری و فعالیت گروه کوهان نیشابور در نیمه اول قرن سوم هجری
حسن صادقی سمرجانی، مسعود رحیمی نژاد
- ۱۲۹ - بررسی حوزه حدیثی نیشابور تا اوایل قرن چهارم و جایگاه فضل در آن
احمد رضا شرفی
- ۱۷۷ - اوضاع فرهنگی و مذهبی نیشابور در عصر فضل بن شاذان
دکتر مصطفی مومنی، طیبه مزینانی
- ۱۹۷ - شخصیت و خاندان فضل بن شاذان نیشابوری
حسن بوژمهرانی
- ۲۲۷ - فضل بن شاذان در کشاکش دو جریان غلو و تقصیر
دواود شیخی زازرانی
- ۲۴۷ - منهج علمی و برجستگی های فضل بن شاذان
زهرا اخوان صراف، زهره مزروعی

- اقدامات فضل بن شاذان نیشابوری در ترویج و گسترش تشیع ۲۵۹
سید محمد علی محروقی، محمد صادق واحدی فرد
- فلسفه احکام از دیدگاه فضل بن شاذان ۲۷۹
یعقوبعلی برجی
- کتاب العلل فضل بن شاذان اجتهادی یا روایی ۲۸۹
حسن ناصریان آرانی
- حجیت قیاس مستنبط العلة در منظر فضل بن شاذان نیشابوری ۳۰۳
موسی زرقی و زهره بقیعی
- کتاب شناسی عمل ۳۳۱
اعظم السادات طلایی زاووه
- معرفی های نا استوار از فضل بن شاذان در کتبه های آرامگاهش ۳۸۵
مهدی بیات سختاری